

den, en dus ester, zonder n.

ook op de slaan, dan gemerkt, dat alsof de een andere abso-

gezonde da- en k-ak maar aan dlijders enz. ze kranken, eder ze voor n niet anders iouwen, met fenweifel of

alderlijk van e zichzelf en alzo bij e juist zulke

u gesteld, of al dan niet ellets in zich smetting vat n wist en rlijke in zijn igen, dan zou n hulp inge-

men wees, en letterlijk e inenting al we geheel in

ie, waarover om, maar er tlegging van l dit uitwijst, op dat woord oplyfaxe uit

ig bij Revell t onder den n?

e hieruit een vvolstaan we dit geschrift

ertoeft en het lesioeg, gaat olkomen ge- er noodza- welijke idee eid in onze e onze voor- zezen op te

lij oordeel, gedaan. A- naast Apollo, name vestigt e Oostersehe iwelijke idee en ten slotte reldbeschou-

hte nu, zoo elijke religie, gelijk die in Nieuw Ver- nt van alle

nd nooit de nd de man- n het Godde-

e. God zegt ristus is niet n God. Hij Bruid. Ook in trantive- gere verhef- nige Schrift manlijke ge-

er aan, stemt wat de Hei- van de eene e en vrouwe- lieven in het Nieuwe Tes- tament nog t Oude.

roeg, is het- volg van het idee in het e ideaal, om

plaats ten t de vrouw et algemeen delijke ver-

steeds meer ruiming van beter verze- ert hij des- het Femi- van man en

aren op, wel an zwigen, de Christe- de hand wer- kenbare ge- re sociale en

helen.

en in harte- n heer J. J. in den heer ng / 5; van e. 50; van den en den heer

F. Taats, diaconie kerk B Rotterdam / 4, als zijnde / 2 van de kerk en / 2 van de school van de Wed. N. H. R.

D. HULLEMAN, Penningmeester.

Uit de Pers.

Humoristisch-raak is het stukje van De Impetu in het Gereformerd Volkblad van 25 Februari.

Sommige predikanten der Hervormde Kerk beweren dat zij, ondanks al de misstanden, welke ook zij in haar zien, nochtans met een goed en vrij geweten in die kerk blijven, omdat zij niet willen in den steek laten, neen meer nog: niet mogen in den steek laten het geheel der gedoopten. Dat hebben de Afgescheidenen van 1834 wel gedaan.

De Doeleerenden van 1886 ook. Zij evenwel willen het niet en zeggen het niet. Als hun woordvoerder in dezen maakt zich in de laatste weken vooral verdienstelijk Ds. G. H. Wagenaar, predikant bij de Hervormden te Leeuwarden. En deze — oorspronkelijk een zoon der scheiding! — tracht nu in het weekblad De Gereformerde Kerk zichzelf en zijne medevoerders in dezen te rechtvaardigen.

Merkwaardig genoeg beroept hij zich voor zijn blijven in de Hervormde Kerk, welke blijven voor hem daaruit voortvloeit, dat hij immers s'het geheel der gedoopten" niet loslaten mag, op zijn eigen broeder, Dr. L. H. Wagenaar, bedienaar des Woords bij de Gereformerde Kerk te Middelburg. Deze zijn broeder heeft onlangs een levensbeschrijving in het licht gezonden van Johanna Fontanus, den Hervormer van Gelderland.

De jongere broeder — die te Leeuwarden — heeft dit boekje 66k gelezen, en vond er, tot zijn groote verrassing, en tot bevrediging van zijne consciëntie, het kerkelijk ideaal der Gereformeerde vaders in dezer voege in geschilderd.

„Om het vaderland gaat het hem. Niet methodisch om de enkele zielen. Neen, voor Land en Kerk roept heel hun hart. En deze twee zijn een. Beter nog dan Willem van Oranje zien ze in, dat wat Roomsch blijft, reeds terug hunkert naar verzoening met den Koning. Daarom is het hun streven om de Roomsche Hiearchie te vernietigen en de Gereformeerde Kerk alomt tot openbaring en tot heerschappij te brengen. De antieke Calvinisten leefden in den gedachtenang dat de Overheid als Dienaar Gods de Kerk (dat was hun het geheel der gedoopten, dat niet den Paas maar Christus toekwam) verhoorden moest in de afzondelijke superstitie van Rome zich Gods toorn op den hals te laden en moest dwingen om naar de zuivere kerkerode te dienen den Christus Gods. Dan alleen zou er voor 't benarde Nederland een dageraad der verlossing zijn. In dezen gedachtenang heeft ook Fontanus rusteloos reijverd....

Voor de cursief gedrukte woorden zijn koren op den molen van den jongeren Wagenaar. Ziet ge nu wel, roept hij triumferend uit, ons kerkbegrip is het antiek-gereformeerde! Ook mijn broeder, Dr. Wagenaar, een Gereformeerde Historicus, houdt dit kerkbegrip voor antiek-gereformeerde!

Ds. Wagenaar van Leeuwarden heeft ons op eenmaal schakmat gezet.

Hoe een man als zijn broeder, die er zulk een antiek-gereformeerde kerkbegrip op nahoudt, indertijd met de Doeleerenden meening is een riekend raadsel. Hoe moet zijn hart hem gelagen en zijn geweten hem beschuldigd hebben, toen hij deze woorden nederstreef en zich in gedachten bracht zijn zigen in den steek laten van s'het geheel der gedoopten!

Ds. Wagenaar van Leeuwarden en zijne geestverwanten treden in het voetspoor der Gereformeerde Vadersen. Voor die vadersen was de Kerk s'het geheel der gedoopten.

En daarom scheiden zij zich niet van, maar zij bleven in de s'valische kerk", die zich en harer ordinarie meer macht en autoriteit toeschrijft dan den Woord Gods, en zich aan het juk van Christus niet wil onderwerpen; die de Sacramenten niet bedient gelijk Christus in zijn Woord verordend heeft, maar daar af en toe doet gelijk als het haar goeddunkt; die zich meer op menschen grondt dan op Christus; die vervolgt degenen die heiliglijk leven naar het Woord Gods en die hare bestraffen van hare gebreken, gierigheid en afgoderijen. (Zie Art. 29 N. G. B.)

Zij deden juist wat Ds. Wagenaar van Leeuwarden nu doet; en Ds. Wagenaar van Leeuwarden en zijne geestverwanten doen juist zoals zij hebben gedaan.

Voor die Vadersen was de Kerk s'het geheel der gedoopten. En daarom handten zij de hardnekkige Remonstranten niet uit de Kerk, en oefenden geen tocht uit op wie een ongeduldige leer dreven en een eijerlijk leven leidde.

Haadden toch de Afgescheidenen van 1834 en de Doeleerenden van 1886 dat antiek-gereformeerde kerkbegrip van hunne Vadersen niet zoo jammerlijk verloochen in de praktijk!

Die Vadersen getuigden alleen; aan handlend optreden dachten zij niet. O gij Gereformeerde Vadersen! indien gij dezer dagen opstondt uit uw graf, gij zoudt tot de Gereformeerde Kerken in Nederland zeggen: gij hebt ons niet begrepen; en tot de „Gereformeerden" in de Hervormde Kerk: omte echte zonen zijt gij!

Toch is het verblijdend, dat mannen als de Leeuwarder predikant Wagenaar zich over zulke kwesties beginnen uit te spreken. Alleen het zwigen is hier dooddelijk.

Mits ze spreken gaan, moeten ze zelve al spoedig het onhoudbare op Protestantisch en Gereformeerde standpunt van de conservatieve droegredenen gaan inzien.

Rapport van de Commissie in zake het Diaconaat. Weltev. en Eerw. Broeders. Het zal U wellicht bekend zijn, dat op de laatste Centrale Diaconale Conferentie, gehouden te Amersfoort 14 Juli 1898, door ene daartoe op de vorige Conferentie benoemde Commissie een uitvoerig rapport is uitgebracht in zake meerdere ontwikkeling van het Diaconaat.

Naar aanleiding van de bespreking van dit Rapport met zijne Conclusien besloot de Conferentie de Commissie te ontzinnen; een vrie lid (een dienaar des Woords) haaz toe te voegen; haar het Rapport met de gemaakte opmerkingen opnieuw in overweging te geven, en haar op te dragen de uitkomst van haar vernieuwde arbeid te zenden aan alle Kerkeraden en Diaconieën, met verzoek het hun toegezonden in hunne vergaderingen te willen bespreken.

Ondergeteekenden, voornoemde Commissie uitmakende, hebben de eer het navolgende, als uitkomst van hun vernieuwde arbeid, bescheidenlijk onder uwe aandacht te stellen. U met aandacht te verzoeken het in ernstige overweging te willen nemen, hopende dat dit leiden moge tot het brengen van deze gewichtige aangelegenheid op de meerdere kerkelijke vergaderingen.

De besprekingen van onderscheidene vraagpunten der Agenda gaven al duidelijker bewijs, dat zowel de Diaconieën der kleinere Kerken en plaatsen als der grootere, in haar arbeid voor allerlei vragen worden gesteld, waarvoor eene bevredigende oplossing tevergeefs gezocht wordt, voornamelijk uit gebrek aan vaste regelen en onderlinge voorlichting en samenwerking.

Met de werkelijkheid voor ogen begint men in en buiten de Diaconieën al meer te beseffen, dat het Diaconaat in onze dagen zooveel stoffelijke en geestelijke zorge insluit, dat, zal die zorge zooveel doenlijk tot haar recht komen, naar ene weg dient omgezien te worden, waarin het Diaconaat onzer Gereformeerde Kerken zich naar zijn aard en bestemming ontwikkelen kan.

Bedenkt men wat de Deputaten onzer Kerken voor de Correspondentie met de Hooge Overheid onder Art. 28 D. K. (Uitgave Ds. Feiringa en Ds. Hessels, Kampen 1897) onder meer ook ten beste van de Diaconieën geven; wat de hooggeachte Redacteur in De Standard van 2 Juni '98 en in De Hervorm van 3 Juli '98 onder de aandacht brongt in zake het jongste schrijven der Regeering aan de Diaconieën; alsook den inhoud der Circulaire, onlangs aan de Diaconieën gezonden door ene daartoe door de Conferentie benoemde Commissie van Advies. — dan valt kwalijk te ontkennen dat de tijd daar is, dat het Diaconaat tot meerdere ontwikkeling dient te komen.

Op de noodzakelijkheid dier meerdere ontwikkeling werd reeds in 1833 gewezen door Dr. A. Kuyper in zijn „Tractaat van de Reformatie der Kerken"; § 25 „Wat de Diaconieën in de Kerke Christi te doen hebben".

Ook de Generale Synode van Dordrecht 1893 erkende die noodzakelijkheid. Naar aanleiding van een voorstel der Prov. Synode van Utrecht in zake de ontwikkeling van het Diaconaat, benoemde de Synode een drietal Broeders, om voor de e. k. Synode eene studie te leveren, waarin overwogen en aangewezen wordt wat betrekkelijk de ontwikkeling van het Diaconaat te doen zij. Zij droeg dien Broeders op, vier maanden vóór de komende Synode de vrucht van hun arbeid het licht te doen zien en stelde zelfs eene som beschikbaar voor de eventuele schade op de uitgave van die studie.

Op de Synode te Middelburg 1896 werd gerapporteerd, dat er wel samensprekingen tusschen twee van de drie Broeders hadden plaats gehad, maar dat men niet zóózeer gekomen was, dat men eene studie had kunnen leveren, mede uit oorzaak van de bezwaren aan eene gemeenschappelijke studie verboden.

Vrijlijk kan dus gezegd worden, dat zóówel buiten als in de Kerkeraden en Diaconieën, zóówel door de mannen der theorie als der praktijk, de noodzakelijkheid van meerdere ontwikkeling van het Diaconaat gevoeld en erkend wordt.

De vraag, die hierop volgt is deze: Welke is de weg, waarin het Diaconaat tot meerdere ontwikkeling kan komen?

De Commissie heeft op die vraag, na vele overwegingen, geen ander antwoord dan dit: het wettig samenkomen der Diaconieën in meerdere vergadering.

Zij wil niet ontveinzen, dat dit antwoord bedenkingen opwerpt, die waardig zijn onder de oogen gezien te worden.

De weg van samenkomen der Diaconieën in meerdere vergadering wordt in de Dordtsche Kerkenordening niet gevonden. Hooge bevreemding kan dit evenwel niet waken. Door de Reformatie der 16de eeuw is het Diaconaat „slechts gedeeltelijk in eere hersteld".

Toch vindt men in de D. K. ingewikkeld de gedachte, dat het Gereformerd Kerkrecht een samenkomen der Diaconieën toelaat, zij, zijdelings, ook naar den eisch van het kerkverband, aanbeveelt. De D. K. wil dat de Diaconie eener plaatselijke Kerk zich in contact zal stellen met de Diaconieën der andere Kerken.

Immers, in Art. 83 leest men, dat bij vertrek van armen naar eene andere plaats de Diaconieën der Diaconie der Kerk aldaar in kennis zullen stellen van de hulpe, die zij dezen armen hebben gedaan. Art. 26 wil, dat de Diaconie goede correspondentie zullen begeren van hen, die zelfs niet ambtelijk het werk der Barnhartigheid doen, van „Huiszittenmeesters of andere Aalmoezeniers".

Ook in de boven aangehaalde paragraaf van het „Tractaat van de Reformatie der Kerken" wordt aan het slot van het samenkomen der Diaconieën in meerdere vergadering gesproken. Aldaar leest men: „Een andere vraag, die we slechts aanstippen, zoo daarentegen zijn, of de gelijk de Classis en Synode vergaderingen zijn van meerdere Kerken, om de zaken te behartigen, die aller regiment aangaan, zoo ook „Diaconieën van onderscheidene Kerken niet van lieverleê op gelijke wijze zullen moeten samenkomen, om de zaken te behartigen, die vele ellendigen aangaan. Voor de inrichting van de weesverzorging op kleinere dorpen, voor de verzorging van kranken, idioten, „krankzinnigen, blinden, vreemdelingen, enz. „schijnt zulk eene samenwerking in een Classisale Diaconie al meer onmisbaar".

Blijkbaar wil de hooggeachte Schrijver niet, wat ook de Commissie ter zijde stelt, het mede-aanzien van Diaconieën naar de Classis, om daar naar aanleiding van de rondvraag naar Art. 41 D. K.: „of de armen bezorgd worden", Diaconale zaken, „die vele ellendigen aangaan", in behandeling te nemen.

Gesteld ook, dat daarvoor op de Classis tijd ware, dan zou het ambt van Diacon, dat evenzeer uit het Middelaarsambt van Christus voortkomt, meer of minder aan de andere ambten ondergeschikt worden. Bij afvaardiging van één Diacon uit elke Kerk naar de Classis zou ten slotte de meerderheid, die buiten het Diacon ambt staat, de beslissing hebben over zaken, die tot het eigen ambt der Diaconieën behooren.

Men zou dan op de Classis eene toestand krijgen, dien de D. K. zelfs in de plaatselijke Kerk niet wil. Want wel mogen de Diaconieën, waar het getal van de Ouderlingen zeer klein is, mede tot den Kerkeraad genomen worden (Art. 38), en wel hebben de Ouderlingen opzicht over de Diaconieën, of zij han ambtgetrouwelijk bedieners (Art. 23), en vaardig de vraag op de Classis: „of de armen bezorgd worden" (Art. 41); en wel hebben de Diaconieën rekening te doen in den Kerkeraad (Art. 25), maar anders zullen de Diaconieën zelf van de zaken, hun ambt betreffende, handelen, en de Dienaren des Woords zullen goede opzicht nemen, en zoo het noodig is, zich in de vergadering der Diaconieën laten vinden (Art. 40).

Afvaardiging van Diaconieën naar de Classis kan hier dus moeilijk dienen.

Er blijft naar het oordeel der Commissie geen andere weg open dan het samenkomen der Diaconieën in meerdere vergadering. Alnu zij het haaz vergund deze weg nader aan te stippen.

De afvaardiging tot die meerdere vergadering, tot die Classisale Diaconie, zou in Kerken, waar de Diaconie eene afzonderlijk college vormen,

door dat College moeten geschieden, en waar de Diaconieën alijd vergaderen met den Dienaar des Woords en de Ouderlingen, zoo zij moeten plaats hebben door den Kerkeraad uit de Diaconieën, of bij stemming of naar toerbeurt.

Afvaardiging uit elke Kerk van twee Diaconieën zou gewenscht zijn.

De credentie-brief zou inhouden, dat in die Classisale Diaconale vergadering alleen mag gehandeld worden van Diaconale zaken, die men in de mindere vergadering niet heeft kunnen afhandelen of die tot de meerdere vergadering in 't gemeen behooren; met de verklaring, dat de Kerkeraad en het College van Diaconieën beloven voor bondig te zullen houden alwat de Classisale Diaconie besluit conform den Woorden Gods, de Drie Formulieren van Eenigheid, Dordtsche Kerkenordening en verdere Synodale Bepalingen.

Tweemaal 's jaars samenkomen, in het vóór- en najaar, zou wel genoeg zijn.

Wil de D. K. in Art. 40 dat de Dienaren des Woords betrekkelijk de vergaderingen der Diaconieën goede opzicht zullen nemen en zoo noodig zich daarbij laten vinden, zoo zou het zeer nabij liggen, dat de Classis één of twee Dienaren des Woords, of één Dienaar des Woords en één Ouderling, afvaardigde om tegenwoordig te zijn in de Classisale Diaconie en haar te dienen van advies. Zouden dezen op de Classis van hun arbeid rapport kunnen doen. Er kwam dan verband tusschen die beide meerdere vergaderingen, dat voor beide noodig is.

Ingeval een Kerkeraad of College van Diaconieën zich niet zou kunnen vinden in eenig besluit der Classisale Diaconie, zouden, nadat een poging tot beëindiging der zaak door de betrokkene vergaderingen vergeefs bleek, de Classis en de Classisale Diaconie, elk uit haar midden, een gelijk aantal gecommiteerden voor de aanhangige zaak kunnen benoemen, waarbij de bovengenoemde adviseerende Broeders tot het geven van advies zouden kunnen tegenwoordig zijn.

De kosten dezer Classisale Diaconale Vergaderingen zouden moeten gevonden worden uit de Diaconale kas. De Classisale Diaconie zal die kas ten goede komen. Op de Diaconale Conferentie is het welens bleken, dat er uit de Diaconale kas soms veel geld ging en moest gaan, wat niet noodig zou zijn geweest, zoo daar onderlinge voorlichting en samenwerking der Diaconieën geweest waren.

Betrekkelijk de vraag van sommigen, of het niet wenschelijk en noodig zou zijn op den duur ook te komen tot Provinciale en Generale Diaconieën, oordeelt de Commissie, dat het niet op haren weg ligt daarop in te gaan.

Komt het naar haren en veler wensch in de naaste toekomst tot Classisale Diaconieën, dan zal het dár de plaats zijn, waar deze omvangrijke en gewichtige vraag in ernstige overweging kan genomen worden.

En hiermede meent de Commissie aan de vernieuwde opdracht van de jongste Centrale Diaconale Conferentie te hebben voldaan.

Zij heeft eene poging gewaagd de noodzakelijkheid van meerdere ontwikkeling van het Diaconaat aan te wijzen en bescheidenlijk een weg aangestipt, die naar haar oordeel met goed gevolg daartoe zou kunnen worden bereid en ingeslagen.

Zij zal haar arbeid belooft achten, zoo aan deze Circulaire in den Kerkeraad en in het College van Diaconieën het voorrecht eener ernstige bespreking ten deel valt, en daaruit bepaalde voorstellen geboren worden voor de Classes, de Provincieën, en de komende Generale Synode te Groningen.

Het zij haar nog vergund te herinneren, dat door de Generale Synoden meer dan eenmaal uitgesproken is, dat het niet ligt op den weg eener Synode zich in hare zittingen bezig te houden met vraagstukken van algemeen aard, maar gelijk elke kerkelijke vergadering, meerdere of mindere, alleen met die zaken, die in een concreten vorm aan haar oordeel onderworpen worden. Bepaalde voorstellen in den kerkelijken weg betrekkelijk deze gewichtige aangelegenheid zijn dies noodig, zal de aanstaande Generale Synode haar in behandeling kunnen nemen.

U, Weleerw. en Eerwaarde Broeders, toebiddende de leiding des Heiligen Geestes in al uwe vergaderingen, met broedergroet, De Commissie voornemend: G. STRUIK SEN., Diacon. J. B. BLANKENBERG, Diacon. C. J. VAN DIJK, Diacon. A. M. DONKER, V. D. M.

Enkhuizen, Amsterd., Meppel, Amersfoort, November 1898.

Officieele Berichten. (Met vervolg uit het Kerkblad van 3 Maart '99.)

Verslag van de Vergadering der Geref. kerken in de Classis Zwolle, gehouden 2 en 16 Febr. '99.

Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Praeses Ds. G. Elzinga, scriba Ds. W. Wolsink. Na mededeeling der afgevaardigden uit Kampen, dat F. Rispen, vroeger predikant bij de Geref. kerk Steenwijk B, niet meer tot de Geref. kerken behoort, constateert de Classis, dat hij diensentgevolge de bevoegdheid niet meer bezit om in de Geref. kerken in den dienst des Woords en der Sacramenten op te treden.

De leden der Geref. kerk van Kampen, die te Wilsam wonen, komen weder met het verzoek, door de kerk van Kampen gesteund, en ter Classis gebracht, om zelsaandig als kerk te mogen optreden. Daar de Classis op eenige punten, nog nadere toelichtingen noodig heeft, wordt eene zaak tot de eerstvolgende vergadering aangehouden.

Deputaten inzake een aanvraag om ondersteuning door de kerk van Oldemarkt brengen rapport uit, waaruit blijkt, dat deze kerk grote behoefte aan steun heeft. Een voorstel des betreffende wordt aangehouden, en aan deputaten opgedragen, om, in overleg met den kerkeraad van Oldemarkt, aan de volgende Classis nadere inlichtingen te geven. Intusschen zal het voorstel aan de kerken der Classis ter bespreking gezonden worden.

De vergadering bespreekt het stuk van de kerk van Amsterd., inzake een dienaar des Woords voor de Zending op Midden Java en zal de uitkomst dezer bespreking, zoo spoedig mogelijk aan die kerk bericht zenden.

geven, opdat de kerk van Epe in het bezit zou kunnen komen van eene eigene pastorie.

Hierna wordt de vraag van de kerk van Voorthuizen behandeld: „Wat is de strekking van het gebed in de consistoriekamer vóór en ná de bediening des Woords?" Nadat door de afgevaardigden dezer kerk de noodige toelichtingen zijn gegeven, was de hierover gehoudene bespreking zeer belangrijk en blijkt, dat de voorname betekenis van dit gebed gelegen is, om bekwammakende genade voor de vervulling van den dienst en ambten in des Heeren kerk; en wel moet onderscheiden worden van het gebed „voor den nood der Christenheid" enz., terwijl op verzoek aan de kerk van Voorthuizen deze de toezegging deed, om indien mogelijk een historisch overzicht te geven van het ontstaan van het gebed in de consistoriekamer.

Verslag van de Vergadering der Classis Kollum, gehouden te Buitentop 9 Februari 1899.

Met meerderheid van stemmen neemt de Classis het volgende voorstel aan, wat door den scriba voor het agendum der a. s. Prov. Synode zal worden opgezonden: „De kerken verzorgen volgens Art. 13 D. K. O. hare emeriti; „de dieners des Woords zorgen zelve voor hunne weduwen en weezen; „mits de Generale Synode een minimum traktement vaststelt voor de dieners des Woords zooveel mogelijk naar de plaatselijke omstandigheden der kerken".

Verslag van de Vergadering der Classis Zierikzee, gehouden 22 Febr. 1899.

Inzake het punt der eenheid van opleiding der aanstaande dieners des Woords, wordt het volgende voorstel der kerk van Zierikzee aangenomen: De Classis Zierikzee van oordeel, dat het zeer gewenscht is, om zoo spoedig mogelijk tot eenheid van opleiding van aanstaande dieners des Woords te komen, omdat het bestaan van 2 inrichtingen

te op onverantwoordelijke wijze de weinige financiële en wetenschappelijke krachten, waarover de Geref. kerken beschikken kunnen, nog versnipperd en verkrist; „ze, de gemoederen in voortdurende spanning houdt, het verschil in Theologische richting bevordert, en daardoor de bevestiging van de veteeniging der kerk belemmert; verzoekt de Provinciale Synode van Zeeland op de aanstaande Generale Synode zoodanige voorstellen aanhangig te maken, waardoor de eenheid van opleiding zou kunnen tot stand komen.

Zich onthoudende van het treden in bijzonderheden, beveelt zij als leidraad voor het bepalen van den weg, die tot veteeniging kan leiden, met warmte aan het voorstel, dat door Prof. Bavinek in zijne jongste brochure over deze materie is aangegeven.

Verslag van de Vergadering der Classe Edam, gehouden op 23 Febr. 1899 te Edam.

Op eene ingekomen missive van den kerkeraad van Amsterdam zal worden geantwoord, dat de Classis, het voornemen des kerkerads toejuichende, echter niet in de gelegenheid is, hem in dezen van dienst te zijn.

Op het voorstel van Marken spreekt de Classe de wenschelijkheid uit om een officieel orgaan voor N. Holland te verkrijgen, en draagt eenen commissie op, een onderzoek in te stellen en daaronter rapport uit te brengen in de eerstvolgende vergadering.

Prov. Synode van Friesland. De kerkeraad der Geref. kerk te Goes maakt bekend, dat de Prov. Synode van Zeeland D. V. te Goes zal gehouden worden, op Donderdag 1 Juni a. s.

Punten voor het Agendum en de namen der afgevaardigden worden ingewacht bij den voorzitter van den kerkeraad, uiterlijk tot 10 Mei. Namens den Kerkeraad der Geref. kerk te Goes, B. J. VAN DER VEES, Praeses. C. ORANJE LA., Scriba. Goes, 21 Febr. '99.

Provinciale Synode van de Geref. kerken in Zuid-Holland. De Gereformeerde kerken van Rotterdam A en B, aangewezen om de Prov. Synode van Zuid-Holland in 1899 op te roepen, maken bij dezen bekend, dat die Synode D. V. zal gehouden worden te Rotterdam op den 6 Juni a. s. Namens de Ráden der roepende kerken v. v. n., Ds. E. DOUMA, Ds. H. H. VEIDER, F. TROMP, G. VAN BLEEK. Rotterdam, 20 Febr. '99.

Provinciale Synode van Overijsel. De Gereformeerde kerk van Zwolle, aangewezen ter bijeenroeping van de Prov. Synode van Overijsel, maakt hiermede bekend, dat die vergadering D. V. zal worden gehouden in de Plantage-kerk te Zwolle, op Woensdag 7 Juni, en zoo noodig, ook Donderdag 8 Juni a. s. Aanvang te uur v. n.

Stukken voor het Agendum, opgave der namen en woonplaatsen van de afgevaardigden enz., worden vóór Zaterdag 20 Mei a. s. bij den ondergeteekende ingewacht. Namens den Kerkeraad, B. J. VAN DEN BOSCH, Scriba. Zwolle, 1 Maart 1899.

Provinciale Synode van Gelderland. (Verbeterd bericht.) Namens de Synodale kerk van Wageningen worden de Classes in Gelderland uitgenoodigd af te vaardigen ter Provinciale Synode, die D. V. te Wageningen zal gehouden worden Woensdag 7 Juni a. s. in de Noorderkerk (Plantsoen). Tevens wordt verzocht zoo spoedig mogelijk opgave te doen van de namen der gedeputeerden ter Synode en de stukken voor de Agenda — met name ook de schriftelijke rapporten — toe te zenden vóór 17 Mei e. k. aan De Synodale kerk van Wageningen, C. L. F. SCHELVENS V. D. M., Praeses. H. F. VAN DE PEFFEL, Scriba. Wageningen, 20 Februari 1899.

Buitenland. Engeland. Getalsterkte van de Vrije kerken en van de Episcopale kerken. Men heeft berekend dat de verschillende Vrije kerken in Engeland en Wales 1.897.175 leden tellen, terwijl de Episcopale kerken 1.886.059 bezit. De Vrije kerken hebben te samen slechts 8.802 predikanten, terwijl de Episcopalen op 22.876 dienaars kunnen bogen. In 1898 namen

de Episcopale kerken met 45.708 en de Vrije kerken met 47.526 zielen toe. Deze cijfers bevestigden de voorstanders van de Vrije kerken zeer, doch laat men niet vergeten, dat men uitwendig wadom niet met inwendig groei moet verwarran. Voor het uitwendig gaat de Roomsche kerk in Engeland niet hard vooruit, maar dit neemt niet weg dat Rome's invloed op de Episcopale kerken steeds grooter wordt.

Meer troost kunnen de voorstanders der Vrije kerken putten uit het feit dat in de Engelsch sprekende landen de Vrije kerken 21 miljoen leden tellen terwijl de Episcopalen daar slechts door 3.5 miljoen zielen vertegenwoordigd zijn.

Maar wanneer er in de vrije kerken in Engeland en Amerika niet een terugkeer tot de wet en het getuigenis plaats grijpt, dan, dit is onze overtuiging, zal Rome's invloed op de godsdienstige menschen toenemen, terwijl aan de andere zijde de rijen van hen die met God en godsdienst hebben gebroken, zullen versterkt worden.

Men schat de inkomsten der vrije kerken in Engeland en Wales op 60 à 70 miljoen gulden, terwijl de waarde der kerkgebouwen enz. ongeveer 600 miljoen bedraagt. Deze cijfers zouden ons goeden moed voor de toekomst van het Engelsche volk kunnen inboezemen indien maar datgene wat Spurgeon de „down-grade movement," d. i. de moderniserende richting in de vrije kerken, noemde, door eene krachtige tegenbeweging werd generaliseerd.

Beginnel van Ritualisme in Schotland. De groote betooging tegen het Ritualisme heeft plaats gehad. Er waren in de groote zaal van Albert Woll te Londen 12,000 personen vereenigd; een 500-tal kon geen plaats vinden. Een honderdtal leden van het parlement was aanwezig. Honderde telegrammen van instemming werden ontvangen. De vergadering besloot aan Hare Majesteit de Koningin en aan het Parlement een verzoekschrift te zenden, om te kennen te geven dat de bijeenkomst met groote bezorgdheid en leedwezen de wederinvoering op uitgebreide schaal zag aanbrengen, gebruiken en ceremonien, die tijdens de Hervorming als roomsche instellingen in strijd met Gods Woord door het Engelsche volk verworpen werden, van misoffers die destijds bestempeld werden als heiligschennende fabrieken en gevaarlijke bedriegeryen en ook de misbruiken verbonden met de biecht. En daar de bisschoppen in vele gevallen of onmachtig of onwillig schijnen om deze gevaarlijke misbruiken te weren, eischt de bijeenkomst, dat de leiding van de openbare godsdienst oefeningen door de geestelijkheid der Staatskerk gebracht worde binnen de kerken die door de wet bepaald zijn, en dat de openbare middelen niet langer gebruikt zullen worden tot bevordering van roomsche beginselen.

Het standpunt dat de manifestanten innemen, is niet sterk. We zouden liever hebben gezien dat zij alleen er op gewezen hadden dat de wetten van het land geschoonden worden, doordat de Ritualisten niet conform aan de voorschriften der wet blijven en toch hunne onwettige ceremonien door de Staatskas willen laten betalen. Het op touw zetten van eene krachtige actie om de Episcopale kerk van haren privilegie te ontdoen en haar wat hare financiële toestand aangaat op éne lijn te stellen met de nonconformisten, die sedert jaar en dag zich vele opofferingen hebben getroost om hunne kerken te onderhouden, zou o. t. meer doeltreffend zijn geweest.

Dat er een verband bestaat tusschen de ontwikkeling van de Ritualistische beweging en den geldelijken steun die door de overheid verleend wordt, blijkt uit het feit, dat in Ierland wel een deel van de bevolking tot de Episcopale kerk behoort, maar zonder geldelijk door de overheid te worden gesteund. Daar vindt men in de kerken niet één van de dingen, die tegenwoordig in Engeland zooveel ergens verrekken. Eene kerk die van hare leden leven moet, heeft het volk te zeer noodig, dan dat zij de gevoelens van het beste deel der gemeente zou durven krenken. Een predikant die naar harte lust Roomsche ceremonien invoert en Roomsche leeringen verbreidt, heeft in den regel aanhang bij een publiek dat nog zekere godsdienstige emoties in het kerkgebouw ontvangen wil zonder dat de consciëntie wordt geraakt door eene ernstige bediening des woords; terwijl zij, voor wie de woorden wet en evangelie, dood en leven geen ijdele klanken zijn, op den duur het daár niet uithouden, waar veel voor het oog en voor het oor, maar weinig voor het hart gegeven wordt.

Daar ook in de Schotsche staatskerk het Ritualisme en de Roomsche leeringen daarmede verbonden, zijn intoch gedaan heeft blijkt uit wat de predikant Dr. James Bankin, van Muthill, onlangs schreef:

„De onwil om de hooge privilegien der kerk als eene goddelijke instelling te erkennen, heeft menigeen er toe verleid om aan het verband tusschen doop en vergeving van zonde en de doopenade minder recht te laten wedererven, terwijl men trachtte de wedergeboorte geheel los te maken van haar sacramenteel ritus. Dit is het streven van alle secten, die den nadruk leggen op geloof en bekeering naarmate dat zij de betekenis van den doop verklamen. Deze vooringenomenheid tegen den doop openbaarde zich tegelijk met de reformatie in de vernietiging en de heiligschennis der wederdoopers. En in zwakkere mate, maar op dezelfde manier, is deze aanval op den doop voortgezet door Kwakers, Baptisten, Plymouthbroeders, het Leger des Heils en Revivalisten. Zij die zeggen dat de doop niets is, behalve voor degenen die gelooven, schieten te kort in het uitleggen van gedeelten der Schrift die hierboven zijn aangehaald, en worden louter kooplieden van bekeering en slachtoffers en agenten van eene groote mate van zelfmisleiding".

Sprekende over de toewijding van oude kerken, aan sommige apostelen of aan de Maagd Maria of aan de Heilige drievuldigheid, zegt Dr. Ronken nog:

„Deze na om